

БАТЬКІВЩИНА

РІК III.

РІМІНІ

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК
НЕДІЛЯ, 4.5.1947

ІТАЛІЯ

Ч. 15(77)

ДО ПОБАЧЕННЯ!

Недалека вже ця хвилинка, в якій - після важких і гірких місяців дождання - наш табір переїде на нове місце. Існують деякі ознаки, що в т.зв. "другому етапі" наша спільнота існуватиме, бодай у початках, як суцільна одиниця, а потвердженням цього згода у хочби те, що до переїзду готуються всі табірні установи, школи, робітні й варстати; за словами компетентних чинників, "забираємо з собою все, до найдрібнішої шрубки". Так воно й буде в загальному, бо ж важко розставитися з тими нашими надбаннями, які приходилось нам здобувати мурашиною працею, користуючись у початках найпримітивнішими засобами; кожний знає, які мольні були ці початки, й кожний здає собі справу з того, що все те, що ми досі виробили, звичили, збудували, організували, - конечно й необхідне для нас і в майбутньому.

До цих надбань, що про них мова вище, належить і наша таборова преса, до якої кожний таборовик привик уже так, що без неї він відчуватиме прегальну в площині його культурного життя так довго, доки її роль й функції не переберуть інші українські часописи й журнали, що виходитимуть на новому місці. Цього ми певно й знаємо, що навіть заокеанська преса не зможе зновні виконати це важливе завдання, яке виконувала гідно наша таборова преса впродовж існування табору. Вересень-грудень 1946, цілий 1946 рік і ось уже чотири місяці 1947 - це повних 20 місяців, у яких всі наші періодичні й неперіодичні видання загальнотабірного і вузько-обласного характеру безперервно служили заголові нашого табору. Що в цю велитенську працю вклав свою немалу пайку теж і наш тижневик "Батьківщина", - це очевидно, й ми сміємо сьогодні - без зайвої в цьому випадку скромності - це обставину наголосити та підкреслити. Бо не в тому справа, щоб робити славу поодиноким людям. Люди змінялися, а тижневик залишився досягненням у сьогорічного табору. Він, як і весь табір, перейшов усі стадії розвитку, від вольних і непевних перших кроків до сьогорішнього стану. Як увесь табір, так і наш тижневик переживав свої внутрішні зміни, але з кожної кризи виходив переможно, бо ті, до його творили, мали на меті не свою користь, і не добро "Батьківщини", а добро Батьківщини, що їй ми всі поставили себе на службу.

Такі думки насуваються мимохіть під кінець першого етапу, коли тижневик "Батьківщина" замикає свою діяльність. І хотілося б накінець кинути оком на пройдений шлях, підрахувати висліді праці, здати своєрідний звіт із діяльності. Нелегко це зробити, особливо, коли небагато місця /постійна болячка нашого тижневика/, коли чимало деяких архівальних речей затратилось наслідком несприятливих умов праці в Белларії, коли - врешті - не хотілося б винести на денне світло та пригадувати всі ці перешкоди, які приходилось перемогати. Все ж повний збір тижневика й інших видань, що появлялись заходами "Батьківщини", - це найкращий і найбільш вимовний образ проробленої праці.

Перед нами 5 чисел "Українського Козака" й 7 чисел "Батьківщини", що друкувались на

поганому папері, перебитковою методою, в десятках примірниках кожне. Заголовки й вінети ручної роботи, барвисто розмальовані... кредами. Шрифт нечиткий, часто справляваний чорнилом. У змісті - історичні нариси, поезії, спомини, оповідання, скупі вістка зо світу та з рідних земель, табірний літопис. Назагал, ці числа "Українського Козака" й "Батьківщини", в порівнянні з сьогорішніми виданнями, роблять пригнічуючу враження, й ледви чи сьогорішні схопити би хтось читати такий нечиткий друк. Але в той час, коли вони появлялися, кожний таборовик жадібно протягав руки по це, рідке в Белларії, українське друковане слово. І ці примірники "Українського Козака" й "Батьківщини" - сьогорішні музейна рідкість. Чи цінна? Без сумніву. Тим цінніша для нас, таборовиків, що вона є доказом працьовитості, витривалості, впертості й культури /так, культури! / нашого народу, що в усіх, навіть найгірших, умовах прагне читати, вчитись, прагне творити, працювати.

8. число "Батьківщини", єдине в своєму технічному виконанні /циклостиль/, вперше появилось у більшому накладі 200 примірників. Схоже й є переходом до нової техніки друку - фотолітної, якою тижневик почав друкуватись 2.12.1945., коли появилось його 9. число.

Почавши з цього дня, "Батьківщина" зачала свій новий період, що поділявся на три частини: 1. від 9. числа до числа 32 /19.8.46/, доки її редагував п.хор. Семен Федьк, основник і головний та відповідальний редактор тижневика; 2. від 33. числа, до числа 45 /17.11.46./, коли перетомлений і виснажений працею хор. Федьк був примушений піддатись лікуванню, а заступав його п. В.Верига; 3. від числа 46. до сьогорішнього, коли редагуванням тижневика зайнялись члени цьогочасної Ред. Колегії.

Впродовж цього періоду слідний на "Батьківщині" постійний її ріст, як у формальній, так і в суттєвій її частині. І так, постійно зростав наклад тижневика й досягнув числа 2 000 примірників. Своєю еволюцією перейшла вінста, що змінялась аж п'ять разів, поки не здобула собі такого оформлення, яке затрималось до сьогорішнього. Упростились наголовки, зникли деякі анахронізми /ініціали/. Водночас у змісті почали появлятися на передовні сторінці суспільно-виховні й політичні статті, що затеркували актуальні питання, зроджені нашим лужчим і ширшим громадським життям. Постійне місце зайняли цікаві й цінні з погляду історії нашої культури статті проф. В.Д. на теми українського драматичного мистецтва. Спогади, оповідання й нариси, до їх подавала "Батьківщина" своїм читачам, підбиралась уважливо й не без жорстких критичних критерій. Інформаційна частина газетки, хоч і не могла вчасно подати вістка з політичного життя, все ж давала їх перегляд у впорядкованому та згугненому виді. Важніші події з життя в таборі нотувала "Батьківщина" на сторінці "з життя в таборі", куди попадали іноді й гуморестки чи фелетони, попри репортажі та рецензії. Постійний куток карикатури "з кривому дзеркалі", впроваджений із початком цього року, теж виправдав себе вповні, й таким веселим, часто - сатиричним, тоном закінчувався

числа нашого тижневика.

Від березня 1946 до кінця існування тижневика, "Батьківщина" відпускала кожне місяць дві сторінки для місячного редактора додатку "Хвалім Господа", що його редагував о. пор. Івануша Кордуба.

Не дивлячись на усилені спроби деяких кругів - зробити нашу газетку органом чи виразником такої чи іншої політичної групи, "Батьківщина" так і залишилась тільки у кра... повнадпартійним тижневиком, при цьому зберігаючи свій правильний погляд, що злочинною справою вважалось впроваджувати в нашу країну якийсь таку діяльність, яка зберяє... і спаяності, яка ніколи не ма... серед здорових традицій українського народу.

Матеріальною підставою для існування "Батьківщини" /поза частковою допомогою Культ. Осм. Відділу Табору, що провадилась у видавцях... тасм і т.п./, була німецька друкарня Мірамара, до предківства нам... і виконувати її виконувала верстальницьку роботу. Ці інші видання - поза тижневиком - виконувались... засобами цієї друкарні, але на закупленні... матеріалів... тонах, причому а фотохімічні... рили для цих видань... матеріалів... черного фарбу... у причина, що ці видання табороними не одержували даром, тільки заворотом видавничих коштів. До ряду цих витрат належать: 1 - різдвяні картки-послання, 2 - картки-послання "Вітанням Родку", 3 - календарець на 1946 рік, 4 - ведичодні листівки /п'ять візирів/.

рія картки-послання /чотири взірці /, 6 - календарець на 1947 рік, 7 - "Обізналися", комедія О. Абдла /обгортка/, крім цього заходами редакції надруковано: 1 - особиста виказка, 2 - прова ізд., 3 - пропам'ятна грамота ансамблю "Луглака", 4 - пропам'ятна грамота Таборного Театру, 5 - спортова грамота, 6 - свідоцтво закінчення фотографічного курсу, 7 - свідоцтво закінчення Торговельної школи, 8 - карта України, 9 - технічні рисунки, 10 - перша /пробна/ серія значків таборової пошти, 11 - обгортка листівки поезій В. Ворі, "В дорозі", 12 - обгортка літ-мист. журналу "Гроно", 13 - програмка концерту та чимало друків для шкіл і таборових установ, виконаних латинськими черенками німецької друкарні. Останнім виданням "Батьківщини" є збірка карикатур чільніших таборових осіб, що її виконав карикатурист О. Орс /псевдо: Го-Го/, а зредагувала наша поестра "Оса".

Ось наші досягнення! Тепло, з яким наша таборова громада приймала наш часопис і інші видання, для нас найкращий доказ, що шлях, який ми собі нарисували і ним ішли, - був правильним. Були й недоліки та браки, були прикрихвилини. Але чи варто згадувати їх, коли сьогодні ми сміливо стаємо перед нашу спільноту та в почутті сповненого обов'язку кличемо: "Насім тим, хто допомагав нам у праці, хто матеріально й морально підтримував нас у хвилини слабкості, насім Співоробітникам, Дописувачам і Дружилникам - спасибі за все, що зробили для нас, за все, що дали нам у праці в новому етапі!!!"

П О Д Я К

За зрозумілий, одвіпрашу й цинну - моральну та матеріальну - поміч у веденні нашої праці Команді Табору й усім її Підвідділам, Братнім Редакціям у Таборі, III. Співоробітникам, Дописувачам і Читачам, усім Установам, а зокрема Видавництвам, в Європі й за океаном нашим Симпатизам у цілому світі складаємо на цьому місці нашу сердечну подяку.

Редакція "Батьківщина"

Der Deutschen Druckerei Miramara, ihrem Leiter, dem Herrn Oberleutenant Fr. Thiele und ihrer Arbeitsgemeinschaft sagen wir für die uns in der Zeit unserer gemeinsamen Gefangenschaft geleistete Hilfe und Mitarbeit den herzlichsten Dank

Die Schriftleitung

Дякую, дякую вперед, на південь біжить асфальтовий шлях. По обох боках вигострає величність аннексованих. Праворуч видніє смугастий хрестост Мате Тігано, як гордий вартівий святий держав Сая Маріно. І сідку керує шефера й дивлясь на шлях. Повелі переводку негляд на радіатор мотору, що на його лівому влізку до сенця мігавний трамвай. А правому куті переднього вікна прикріплені жовтими прямокутний папір із кількома перекладами італійських урядів, а навкільки широкими буквами висить не-італійськи: "Український комуністичний фронт".

не доглянуті вже серпіз і молотів, зникли, так зникли, як і в усьому світі. Радісно на серці, але водночас гнітить якесь прикре почуття, і якась уперта думка виступає під ратм мотору: роки, ви роки... роки, до відійшли... Коли машина докочується вже до крає міста, наказую зупинитись біля невеличкої білої будівлі. Заходжу в двір. Старша жінка розвішує білля. Вітаюсь. - Чи синор Артур дома? - питаю. Хвилинку хвилюється в мого обличчя сірі очі старушки, наче питає: "Ти хто?" Врешті здвигаются рамена, й падає відповідь: - Так. Заходьте в кімнату, він там. Відчиняю двері, переступаю поріг. Старий уже Артур допитливо дивиться й не пізнає. - Вам дієрно, синоре, - вітаюсь і простягаю до нього руку. - Вам дієрно... - якось неспівно, - вітаюсь. Я мовчу. Чекаю, як пізнає. - Прощачте, але я вас не пізнаю, - каже ніяково. - Паше Артур! Мене не пізнаєте?! А пам'ятаєте, як я приносив вам штани на продаж? А миля ви не купували в мене? Та ж я колишній "пріжонер", українць. - Ооо! Міло вико! Міло вико! Обнімаємось, і за хвилинку показується наш шкляник з вином. Розказую коротко, як проходила боротьба в Україні, старий знову пре ту коротку громадську війну, що сковадила була на часок спокій в його країні. Сидеться, коє

З ЖИТТЯ В ТАБОРІ

С П О Р Т

Копаний м'яч

13.4.47. Табор I - Пі-Парк 2 : 3

Наша команда дала приклад гарної й жертвенної гри. Пі-Парк, найсильніша німецька команда, грав технічно високо, але не спромігся добитися вищого вислідку, завдяки дуже стійкій обороні воротаря й добрій грі інших гравців.

20.4. відбувся міжб'льковий блискавковий турнір, при співучасті 4-ох команд. Перше місце здобув Робітничий Б'льок, друге - 7-ий Б'льок, третім і четвертим місцями поділилися 6-ий і Пі-Б'льок. Змагання 27.4. 6-ий Б'льок + хор "А" - Роб.Б'льок + 7-ий Б'льок покінчилися вислідом 4 : 1 в користь першого складу.

Відбиванка

В блискавичному турнірі, що відбувся 22.4., при співучасті сімох дружин, окремі дружини здобули слідуєчі висліди:

Пі-Б'льок	-	1.Б'льок	1 : 2
хор "А"	-	Таб.Варта	2 : 1
5.Б'льок	-	Вас.Сотня	2 : 0
хор "А"	-	7.Б'льок	2 : 0
5.Б'льок	-	1.Б'льок	2 : 0
хор "А"	-	5.Б'льок	0 : 2

В змаганнях перше місце здобув 5.Б'льок, друге хор "А".

Товариські змагання 7.Б'льок - 1.

Б'льок покінчилися перемогою 1.Б'льок, з відношенням сетів 2 : 0.

Стук-пук

26.4. змагання Табор I - Табор IV вирішив у свою користь Табор I, з вислідом 7 : 2.

Прощай, Італіє!

Останні тижні нашого перебування в таборі Ріміні, під синявою італійського неба, проходять під знаком гарячкових приготувань до подорожі в нове невідоме, - в другий етап нашого повсякденного життя. Кожний із таборовиків піддається щипленням проти всякого роду хвороб, забезпечує себе матеріально на дорогу. Командні чинники табору споряджують списки, реєструють тих, що вибули з табору, а тепер добровільно вертаються. Інтендантура докладно всім зусилля, щоб таборовиків відповідно забезпечити білизною і одягом.

Довгий час одне питання лишалось для таборовиків без відповіді: куди ідемо? І на нього наспіла відповідь. Її дав британський бригадир Кохвел у своїй промові до табору. Дня 28.4. він сповістив: "Англійський уряд рішився нас перевезти до Англії, бо табор обов'язково треба еліквідувати, зами розпочинається кінцева евакуація британських військ з Італії." "Ми з подивом приглядалися вашій праці найтм, щоб зберегти вашу культуру, - вашу церкву, мистецтво. Завдяки праці, ви зберегли своє фізичне й духове здоров'я, а воно pomoже вам почати нове життя в Англії, чи в іншому краї, що його ви виберете собі для поселення". "Ви знаєте, що Англія багато потерпіла в останній війні й її метою є забезпечити собі мир і добробут на майбутнє, тому я прошу вас не говорити й не робити нічого такого, що нам перешкаджало б цю ціль досягнути." Далі слідували інформації про те, хто, як і коли поїде, відтак подяка май.Яськевичові за добре керування табору, а наприкінці побажання: "Бажаю вам якнайбільше щастя, а в вашій мандрівці хай буде з вами Бог!"

Порядком офіційного замкнення табору в залі Таборового Театру відбувся ряд прощальних імпрез. І так, театральний ансамбль дав прощальну виставу драми "Украдене щастя", про премієру якої ми вже згадували в попередньому числі, а дня 27.4. відбувся прощальний концерт до його програму виступили своїми виступами хор "А", хор "Б", симфонічна оркестра п.домашівця й мандолин.ва оркестра. В павзі між

другою й третьою частинами концерту п. Бендер відчитав свій твір, зладнений з нагоди закінчення існування нашого табору.

По концерті, як перший з ряду промовців, забрав слово о.др. Ваврик, якому Апостольський Візитатор, Пресошвященний Кир Іван Бучко, припоручив заступити його в прощальному вечорі. Своє слово о.Ваврик розпочав від читання листа Іх Ексцеленції, в якому Пресошвященний запевнив, що його молитви будуть супроводжати нас на кожному кроці нашої мандрівки. Прочитавши листа, промовець вернувся своїми словами до часів, коли те ми "обідрани з усього дорогого, знижені до болота", прибули до табору в Белларії. "За допомогою Божею", - вів промовець, - "своєю поставою ви золотом вписалися на сторінки народнього буття. Хоч ви тільки люди, але, коли заглянули смерті в очі, взялися одухотворювати тіло, то вже до кінця будете вести свою місію, бо цим ставляєте маззехі нашої слави. Сьогоднішні ваші досягнення завдячують єдності й пошанівковій авторитету нації. Вам треба тільки ще затиснути п'ястукі й міцно вдарити, щоб світ почув, хто українці й до чого вони стремлять... Не смієте допустити, щоб в нашій історії був відворот... Хай згине в вас зневіра, хай згине чужаїсть, хай панує діх вами дух Богунів, Хмельницьких, Мазепів. Кожний з вас хай змуоить себе вслухатися в слова Франка: "На тобі мільйонів стан стоїть". Ви мусите вернутися в переможному поході до нашої Батьківщини, а вашим кличем має бути: добро України - найвищий наказ. Ваша боротьба проти тиску Азії хай продовжується в вірі в Бога і власну силу. Хай і вашою заслугою буде, це, що Україна стане вольною в сім'ї народів".

Слідуєчим промовцем був ген.хор. Крат. Своєю промовою він розпочав згадкою про те, як "два роки тому нашою мрією було зберегти своє фізичне існування". "І своєю поставою табор добився того, що член одного з переможних урядів не заважався назвати таборовиків своїми братами, а воєк з однієї переможної армії не посоромився, звертаючись до таборовиків, кликнути: товариші по зброї!..." "Якщо ви в дальшому, другому етапі, про який влучно писалося в останньому числі "Батьківщини", - говорить генерал, - будете шанувати свою віру, зберігати культуру, плекати мистецтво, зберігати родину, почуття солідарності, взаємно помагати собі, коли захочете дисципліну - не військову, бо така тепер не на місці, але національну, - Україна буде вольною і ви вернетеся до неї переможцями. Та в вашому поступованні захищайте воєцького духа: бо пам'ятайте, що воля збудує зброю, знайте, що тільки меч, а не слова, здобудуть нації права!"

По промові генерала звернувся до присутніх за словом британський командант табору, капітан О. Донель. У своїй коротенькій мові він подякував таборовикам і таборовій команді за людську співпрацю та висловив надії, що йому доведеться ще зустрітися з нами, хоча б на його рідній землі.

Прощальний вечір закінчив своїм словом український командант табору, май.Яськевич. Він подякував таборові за послух та співпрацю й при цьому зазначив, що "було б несправедливо признавати всі заслуги одному чоловікові, бо ті заслуги належать нам, таборовикам, усім. Ми всі працювали, щоб корисно вирішити свою долю, й її ми вирішили так, що збереглися як здорова одиниця, а сьогодні ідемо в край культури, де не сміємо засоромити й себе..." "Я сподіваюся, що, коли ми тут у таборі, в таких невідрадних обставинах добилися поважних осягів, то на новім місці зможемо ще більше досягнути. Ми й осягнемо це, що вернемося переможно в нашу Україну і цим довершимо наш воєцький шлях!"

Прощальний концерт закінчився, в таборових церквах відправилися молебні в наміренні шасливого переїзду в другий етап, і табор в Ріміні спокійно й терпеливо жде своєї ліквідації.

до-Г